

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

бульв. Миколи Міхновського, 28, м. Київ, 01103, тел. (044) 200 08 27,
тел. контакт-центру (044) 200 06 94, тел. повідомлень про корупцію (044) 200 06 91,
офіційний вебсайт: nazk.gov.ua, e-mail: info@nazk.gov.ua, код ЄДРПОУ 40381452

Державним органам
(за списком)

Про надання роз'яснень щодо
дотримання антикорупційного законодавства

Останнім часом до Національного агентства масово надходять листи від військовослужбовців про надання роз'яснень щодо дотримання встановлених антикорупційним законодавством обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, які виникають у них, зокрема, за результатами здійснення перевірок уповноваженими підрозділами з питань запобігання та виявлення корупції та встановлення ознак порушень військовослужбовцями вимог ст. 25 Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон).

Найбільш поширеними питаннями, які потребують роз'яснень, є: чи на всіх військовослужбовців поширюються вимоги ст. 25 Закону, чи порушуватиме вимоги цієї статті наявність у військовослужбовця статусу учасника (засновника) юридичної особи, чи можуть військовослужбовці займатись підприємницькою діяльністю тощо.

У зв'язку з цим, керуючись п. 15 ч. 1 ст. 11 Закону, роз'яснюємо.

Відповідно до ст. 25 Закону особам, зазначеним у п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону, забороняється:

1) *займатися* іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або *підприємницькою діяльністю*, якщо інше не передбачено Конституцією або законами України (п. 1 ч. 1 ст. 25 Закону);

2) *входити до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку* (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляють інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді)), якщо інше не передбачено Конституцією або законами України, крім випадку, передбаченого абз. 1 ч. 2 ст. 25 Закону (п. 2 ч. 1 ст. 25 Закону).

Особа, призначена (обрана) на посаду, зазначену в п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону, зобов'язана не пізніше 15 робочих днів з дня призначення (обрання) на посаду

Національне агентство з питань запобігання корупції
№203-01/52980-26 від 06.08.2026
Підписувач Гупяк Сергій Леонідович
Сертифікат 04AF212836405D9904000000209E39003DF7F300
Дата підписання 06.08.2026

здійснити дії, спрямовані на припинення підприємницької діяльності та припинення її повноважень у складі правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, якщо особа здійснює функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляє інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді)), якщо інше не передбачено Конституцією або законами України (абз. 1 ч. 2 ст. 25 Закону).

Для осіб, які не мають можливості здійснити визначені дії у встановлений строк у зв'язку з виконанням завдань в інтересах оборони України, безпосередньою участю у веденні воєнних (бойових) дій, виконанням інших завдань в інтересах національної безпеки і оборони, перебіг строків, визначених ч. 2 ст. 25, ч. 1 ст. 36 Закону, зупиняється до дня припинення чи скасування воєнного стану відповідно до п. 2⁹ розділу XIII «Прикінцеві положення» Закону.

На кого з військовослужбовців поширюються вимоги ст. 25 Закону

Перелік суб'єктів, на яких поширюється дія Закону (в т.ч. вимоги ст. 25 Закону), визначений у ст. 3 Закону. До них, зокрема, належать *військові посадові особи* Збройних Сил України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та інших утворених відповідно до законів військових формувань (далі – військові посадові особи) (пп. «г» п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону).

Військові посадові особи – це військовослужбовці, які обіймають штатні посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або які спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків згідно із законодавством (ч. 12 ст. 6 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»).

Відповідно до ст. 25 Закону її вимоги поширюються на осіб, зазначених у п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону, в т.ч. на військових посадових осіб.

Отже, на військовослужбовців, які не є військовими посадовими особами, дія Закону, в т.ч. передбачені ст. 25 Закону обмеження, не поширюються.

Детальніше інформація щодо змісту поняття «військові посадові особи» та про те, хто з числа військовослужбовців є суб'єктами, на яких поширюється дія Закону, міститься в пп. 9.5.1 п. 9.5 розділу 9 Методичних рекомендацій від 12.01.2024 № 2 «Щодо застосування окремих положень Закону України “Про запобігання корупції” стосовно запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, дотримання обмежень щодо запобігання корупції»¹ (зі змінами; далі – Методичні рекомендації): <https://wiki.nazk.gov.ua/6210/>. Додатково див. п. 194 Роз'яснень щодо фінансової доброчесності від 13.11.2023 № 4 (зі змінами): <https://wiki.nazk.gov.ua/4671/>.

Чи порушуватиме ст. 25 Закону військова посадова особа, яка є учасником (засновником) юридичної особи, та чи має вона здійснити дії, спрямовані на припинення її участі у складі засновників (учасників) юридичної особи

Звертаємо увагу, що ст. 25 Закону не забороняє особам, зазначеним в п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону, в тому числі військовим посадовим особам, бути засновниками (учасниками) юридичних осіб. Натомість забороняє входити до складу правління, інших виконавчих

¹ З Методичними рекомендаціями можна ознайомитися онлайн у Базі знань НАЗК <https://wiki.nazk.gov.ua/> (є можливість пошуку по контексту), розділ «Конфлікт інтересів» <http://surl.li/upfx>.

органів чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку.

Так, відповідно до ч. 2 ст. 97 Цивільного кодексу України органами управління товариством є *загальні збори* його учасників і *виконавчий орган*, якщо інше не встановлено законом або установчими документами товариства.

Загальні збори товариства своїм рішенням створюють *виконавчий орган* та встановлюють його компетенцію і склад.

Виконавчий орган товариства може складатися з однієї особи (керівник товариства як одноосібний виконавчий орган) або кількох осіб (правління, дирекція товариства тощо) (ст. 99 Цивільного кодексу України).

Таким чином, *загальні збори* хоча і є органом управління товариства, але не є *виконавчим органом* товариства.

Наявність в особи, зазначеної в п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону, статусу учасника (засновника) товариства свідчить про її право брати участь в загальних зборах товариства, але не свідчить, що така особа входить до складу *виконавчого органу* товариства (правління, дирекції), заборона на що міститься в п. 2 ч. 1 ст. 25 Закону.

Своєю чергою, порушення п. 2 ч. 1 ст. 25 Закону може відбутися, зокрема, у випадку, якщо така особа є *керівником* товариства або включена до складу виконавчого органу (входить до складу правління, дирекції) товариства.

Вимоги ч. 2 ст. 25 Закону стосуються припинення (не пізніше 15 робочих днів з дня призначення (обрання) на посаду) повноважень особи саме у складі *правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації*, що має на меті одержання прибутку, і не стосуються виходу особи зі складу учасників (засновників) відповідної юридичної особи.

Разом із цим, якщо військова посадова особа одночасно обіймає посаду керівника товариства, яка зберігається за особою відповідно до ст. 119 Кодексу законів про працю, це не порушує п. 2 ч. 1 ст. 25 Закону та в такій ситуації особа не зобов'язана звільнитись з посади керівника товариства на виконання вимог ч. 2 ст. 25 Закону. Детальніше див. приклад 5 у п. 14.5 розділу 14 Методичних рекомендацій: <https://wiki.nazk.gov.ua/5680/>.

Водночас звертаємо увагу, що згідно з вимогами ст. 36 Закону особи, зазначені у п. 1, пп. «а» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону, у тому числі військові посадові особи, зобов'язані протягом 60 днів після призначення (обрання) на посаду *передати в управління* іншій особі належні їм *підприємства та корпоративні права* у порядку, встановленому Законом, та в одноденний термін після передачі письмово повідомити про це Національне агентство із наданням нотаріально засвідченої копії укладеного договору.

Для осіб, які не мають можливості здійснити визначені дії у встановлений строк у зв'язку з виконанням завдань в інтересах оборони України, безпосередньою участю у веденні воєнних (бойових) дій, виконанням інших завдань в інтересах національної безпеки і оборони, перебіг строків, визначених ч. 2 ст. 25, ч. 1 ст. 36 Закону, зупиняється до дня припинення чи скасування воєнного стану відповідно до п. 2⁹ розділу XIII «Прикінцеві положення» Закону. Такі особи виконують обов'язки, передбачені ч. 2 ст. 25, ч. 1 ст. 36 Закону, протягом 15 робочих днів та 60 календарних днів відповідно з дня припинення чи скасування воєнного стану.

Детальніше з інформацією про застосування обмежень щодо запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав, щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, входження до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку, можна ознайомитись у розділах 7, 9, 10 Методичних рекомендацій.

Чи можуть військовослужбовці займатись підприємницькою діяльністю

Як зазначалось вище, на військовослужбовців, які не є військовими посадовими особами, дія Закону, в т.ч. передбачені ст. 25 Закону обмеження (в т.ч. заборона займатись підприємницькою діяльністю), не поширюються.

За загальним правилом військовим посадовим особам заборонено займатись підприємницькою діяльністю. Водночас відповідно до роз'яснень Національного агентства в окремих випадках така заборона *не застосовується* і військовим посадовим особам дозволено займатись підприємницькою діяльністю.

Це стосується ситуацій, коли особа, призвана на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнята на військову службу за контрактом, до такого призову або прийняття на військову службу уже займалась підприємницькою діяльністю (була зареєстрована як ФОП). В зазначених випадках військова посадова особа *не зобов'язана здійснювати дії, спрямовані на припинення підприємницької діяльності* на виконання ч. 2 ст. 25 Закону.

Детально з інформацією про зайняття військовими посадовими особами підприємницькою діяльністю та умови, за яких це не порушуватиме вимоги ст. 25 Закону, міститься в пп. 9.5.2 п. 9.5 розділу 9 Методичних рекомендацій: <https://wiki.nazk.gov.ua/6210/>.

З метою належного застосування вимог антикорупційного законодавства стосовно дотримання обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності просимо довести зазначену у цьому листі інформацію до відома військовослужбовців та рекомендуємо враховувати її під час здійснення контролю за дотриманням антикорупційного законодавства уповноваженими підрозділами (уповноваженими особами) з питань запобігання та виявлення корупції.

**Заступник Голови Національного
агентства з питань запобігання корупції**

Сергій ГУПЯК